

ผลกระทบภัยแล้งต่อภาคเกษตรและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร

ข้อเท็จจริง และ สถานการณ์ภัยแล้ง

- ระดับน้ำในเขื่อน ณ วันที่ 17 พ.ค. 63 มีปริมาณน้ำใช้การได้ในเขื่อนทั่วประเทศ 9,043.65 ล้าน ลบ.ม. น้อยกว่าปี 2562 จำนวน 6,217.2 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งเป็นการลดลงในแทบทุกภาคของประเทศ
- กรมอุตุนิยมวิทยา คาดการณ์ว่าประเทศไทยต้องเผชิญฝนแล้งยาวนานจนถึงเดือนมิถุนายน โดยคาดว่าปริมาณฝนจะต่ำกว่าค่าปกติ 3-5 เปอร์เซ็นต์ ถึงแม้ว่ากรมอุตุนิยมวิทยาจะประกาศเข้าสู่ฤดูฝนอย่างเป็นทางการ ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2563 อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ภัยแล้งในปี 2563 ยังมีความรุนแรงมากกว่าปี 2562 จนกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตรที่จะเก็บเกี่ยวในช่วงฤดูแล้ง

พื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหายโดยสิ้นเชิง

ช่วงภัย	เกษตรกร (ราย)	ข้าว (ไร่)	พืชไร่ (ไร่)	พืชสวน (ไร่)	รวม (ไร่)
ก.ย. 62 - ปัจจุบัน	179,227	1,518,861.93	194,420.25	1,241.26	1,714,523.44

ที่มา : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร คำนวณโดยศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ
ข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2563 (การสำรวจยังไม่เสร็จสิ้น)

ภาคเหนือ

- เกษตรกร 42,315 ราย
- พื้นที่เสียหาย 489,271.94 ไร่
- มูลค่าความเสียหาย 2,647.96 ล้านบาท

ภาคกลาง

- เกษตรกร 4,993 ราย
- พื้นที่เสียหาย 78,664 ไร่
- มูลค่าความเสียหาย 474.71 ล้านบาท

ภาคตะวันตก

- เกษตรกร 19,846 ราย
- พื้นที่เสียหาย 269,753.50 ไร่
- มูลค่าความเสียหาย 1,671.91 ล้านบาท

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

มูลค่าความเสียหาย 8,442.15 ล้านบาท

- ข้าว 6,968.60 ล้านบาท
- พืชไร่ 1,464.50 ล้านบาท
- พืชสวนและอื่น ๆ 9.05 ล้านบาท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- เกษตรกร 111,712 ราย
- พื้นที่เสียหาย 872,390.25 ไร่
- มูลค่าความเสียหาย 3,644.59 ล้านบาท

ภาคตะวันออก

- เกษตรกร 361 ราย
- พื้นที่เสียหาย 4,443.75 ไร่
- มูลค่าความเสียหาย 2.99 ล้านบาท

มาตรการและการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

☐ แนวทางการดำเนินงานตามแผนป้องกันภัยและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ปี 2562/63

- สรุปแผนปฏิบัติการแผนป้องกันและเผชิญเหตุฯ โดยดำเนินการป้องกันและลดผลกระทบ เตรียมความพร้อม เผชิญเหตุ และฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม ดังนี้
  - 1) โครงการจัดการดินเพื่อบรรเทาภาวะภัยแล้งในพื้นที่ปลูกไม้ผลและปลูกพืชไร่น้ำน้อย ปุ๋ยหมักใส่ดินไม้ เพื่อรักษาความชื้นในดิน
  - 2) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้งและฝักระวังเดือนภัยธรรมชาติและศัตรูข้าว
  - 3) โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหลังนาผ่านสหกรณ์
  - 4) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร
  - 5) โครงการรักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว ปี 2563/2564
  - 6) โครงการสร้างรายได้จากอาชีพประมงจากแหล่งน้ำชุมชน
  - 7) โครงการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพสมาชิกสหกรณ์
  - 8) แผนการปฏิบัติการฝนหลวงแก้ไขปัญหภัยแล้ง
  - 9) การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการเกษตรให้ทั่วถึงและเพียงพอ
  - 10) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (ความจุ 1,260 ลบ.ม.)
  - 11) โครงการสร้างพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน และโครงการแผนงานบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตฯ
  - 12) การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ

☐ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยแล้ง ปี 2562/63

1) การช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2556 กรณีพื้นที่การเกษตรมีพืชตายหรือเสียหายสิ้นเชิง โดยมีผลการจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรแล้ว ดังนี้

ผลการดำเนินงาน	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	งบประมาณ (ล้านบาท)
ช่วงภัย ก.ย. - ปัจจุบัน			
- ดำเนินการช่วยเหลือเสร็จสิ้นแล้ว	118,007	1,174,546.94	1,312.58
- อยู่ระหว่างดำเนินการช่วยเหลือ	61,220	539,976.50	603.21
รวม	179,227	1,714,523.44	1,915.79

ที่มา : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหภัยพิบัติด้านการเกษตร, ข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2563 (การช่วยเหลือยังไม่เสร็จสิ้น)

2) จัดทำแผนการจัดสรรน้ำของโครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศในช่วงฤดูแล้ง ปี 2562/63

• แผนการจัดสรร

น้ำต้นทุนสามารถใช้งานได้ 26,666 ล้าน ลบ.ม.
วางแผนจัดสรรน้ำทั่วประเทศ 17,699 ล้าน ลบ.ม.

(วันที่ 1 พ.ย. 62 - 30 เม.ย. 63)

• ผลการจัดสรร

ทั่วประเทศ ใช้น้ำไปแล้ว 16,873 ล้าน ลบ.ม.
(95% ของแผนจัดสรรน้ำ)

(วันที่ 1 พ.ย. 62 - 28 เม.ย. 63)

3) จัดทำแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2562/63

แผน-ผล

แผนทั่วประเทศ จำนวน 7.21 ล้านไร่ → 8.84 ล้านไร่
 • ข้าว 4.54 ล้านไร่ → 6.75 ล้านไร่ (122.61% ของแผน)
 • พืชไร่ - พืชผัก 2.67 ล้านไร่ → 2.09 ล้านไร่

แผนกลุ่มเจ้าพระยา จำนวน 1.64 ล้านไร่ → 3.92 ล้านไร่
 • ข้าว 1.05 ล้านไร่ → 3.41 ล้านไร่ (239.02% ของแผน)
 • พืชไร่ - พืชผัก 0.59 ล้านไร่ → 0.51 ล้านไร่

(วันที่ 7 พ.ค. 63)

4) การปฏิบัติการฝนหลวง เริ่มปฏิบัติการฝนหลวงสู้ภัยแล้ง ประจำปี 2563 ตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2563 โดยจัดตั้ง

หน่วยปฏิบัติการ จำนวน 6 หน่วย และเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2563 ได้เปิดหน่วยปฏิบัติการเพิ่มเป็น 11 หน่วย

5) ดำเนินการโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โดยการขุดสระน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ดำเนินการแล้วในปี 2562 จำนวน 46,526 บ่อ และในปี 2563 มีเป้าหมายดำเนินการ 40,000 บ่อ

6) สำรวจพื้นที่ไม่ผลเสียหายขาดแคลนน้ำทุกสัปดาห์ ให้คำแนะนำการดูแล ควบคุมดิน ตัดแต่งกิ่ง และสนับสนุนน้ำในพื้นที่วิกฤต

☐ บูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) จัดหาและติดตั้งระบบส่งกระจายน้ำให้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 120 แปลง 80,000 ไร่
- 2) นำ Solar sell (พลังงานแสงอาทิตย์) มาใช้ในระบบผลิตน้ำและกระจายน้ำแหล่งน้ำผิวดินและน้ำบาดาล โดยเจาะบ่อน้ำบาดาลพร้อมระบบกระจายน้ำ 700 แห่ง พื้นที่เป้าหมาย 86,000 ไร่